

Sivistyslautakunnan alainen toiminta: toimintakertomus 2022

Sivistyslautakunnan tehtävänä on kasvatuksen ja koulutuksen peruspalvelujen ja niiden vaatimien tukipalveluiden järjestäminen kuntalaisille varhaiskasvatukseen, perusopetuksen, lukiokoulutuksen, vapaan sivistystyön sekä vapaa-ajan toiminnan osalta. Palvelujen tuottajina ovat ryhmäperhepäivähoito, päiväkotit, koulut ja oppilaitokset, kirjasto, vapaa-aikatoimi sekä toimiva hallinto. Vapaan sivistystyön osalta yhteistyötä tehdään Merikanto-opiston kanssa. Lukiokoulutusta hallinnoi Sastamalan koulutuskuntayhtymä (Sasky). Talousarvion tavoitteet pohjautuvat voimassa olevaan kuntastrategiaan.

Sisäinen valvonta on talouden osalta toteutettu tuomalla sivistyslautakunnalle säännöllisesti tietoa talouden toteutumisesta. Valtuuston hyväksymän talousarvion toteutumista on seurattu kuukausittain ja hankintoja on tehty vastuullisesti. Osavuositarkastuksessa on tuotu ilmi talousarvion muuttamisen tarve. Talousarvioraamia on pienennetty marraskuussa. Kunnan hallintosääntö määrittelee sivistyslautakunnan ja sen alaisten viranhaltijoiden toimivallan, hallintosääntöä on noudatettu. Viranhaltijapäätökset on tuotu sivistyslautakunnan käsittelyyn. Sivistysjohtajalle on toimitettu erilaisten kyselyjen ja arviointien tuloksia. Palaverissa on käyty läpi sivistysosaston eri tulosyksikköjen toimintaa. Sivistyslautakunnalle on raportoitu ajankohtaisia asioita. Tarkastuslautakunnalle on toimitettu vastaukset pyydettyihin kysymyksiin.

Tulosyksikkö	OPETUSTOIMINNAN HALLINTO
<p><i>Talousarvion tavoitteet ja tunnusluvut:</i></p> <p>Toiminnan ja tulosten parantaminen</p> <p>1. Laadukkaita ja monipuolisia sivistyspalveluita tuotetaan yhteistyötä syventämällä ja verkostoitumalla oman kunnan sisällä, alueellisesti, valtakunnallisesti ja kansainvälisesti. Työtä, osaamista ja vastuuta jaetaan joustavan tasaisesti.</p> <p>2. Palveluiden järjestämisessä painotetaan asiakaslähtöistä, ennaltaehkäisevää ja osallistavaa toimintaa.</p> <p>3. Palveluita järjestetään taloudellisesti ja tehokkaasti. Toteutumista mitataan osavuosi- ja tilinpäätöstietojen avulla.</p> <p>4. Palveluita kehitetään mm. erilaisten hankkeiden kautta.</p> <p>Osaava työvoima ja hyvinvoinnin edistäminen</p> <p>1. Kehitetään vahvuuksiin ja onnistumisiin keskittyvää vuorovaikutusta johtamisessa ja toiminnassa.</p> <p>2. Mahdollistetaan henkilöstön osaamisen kehittyminen ja hyvinvointi täydennyskoulutusta tarjoamalla sekä keskinäistä yhteistyötä lisäämällä.</p> <p>3. Käytetään varhaisen tuen mallia henkilöstöjohtamisessa.</p> <p>4. Henkilöstön työkyvyn ja hyvinvoinnin edistämiseksi järjestetään tyhy-päiviä sekä maksuttomia</p>	<p>Työtä, osaamista ja vastuuta jaettu alueellisten ja paikallisten hankkeiden, työryhmien ja tiimityön avulla.</p> <p>Asiakkaiden mielipiteitä ja toiveita kartoitettu erilaisin kyselyin. Ennaltaehkäiseviä toimintamalleja kehitetään yhteistyössä eri toimijoiden kanssa, mm. sosiaali- ja terveystieteiden kanssa.</p> <p>Palvelujen taloudellista toteutumista seurattu mahdollisuuksien mukaan.</p> <p>Toimintaa rahoitettu ja kehitetty monien hankkeiden kautta, mm. kerhotoiminnan kehittäminen, lasten lukemisen edistäminen, varhaista tukea varhaiskasvatukseen, oikeus oppia, nuorten lukutaidon edistäminen, tasa-arvoisempi opinpolku, koronan vaikutusten tasaaminen, harrastamisen Ruoveden malli, kulttuurihyvinvointi.</p> <p>Onnistumisista annettu palautetta. Rakentavan ja vahvuusperusteisen vuorovaikutuksen lisääminen jatkuva tavoite.</p> <p>Koulutusta tarjottu etä- ja lähikoulutuksena toiveiden ja mahdollisuuksien mukaan.</p> <p>Toteutunut.</p> <p>Toteutunut.</p>

<p>liikuntavuoroja (uinti, kuntosali, salibandy).</p>	
<p>Tulosyksikkö</p>	<p>VARHAISKASVATUS</p>
<p><i>Talousarvion tavoitteet ja tunnusluvut:</i></p> <p>Toiminnan ja tulosten parantaminen</p> <p>Tavoitteena on tuottaa kuntalaisille tarkoituksenmukaisia, joustavia ja laadukkaita varhaiskasvatuksen palveluja. Ruoveden varhaiskasvatusta tarjotaan keskustan uudessa päiväkodissa. Lisäksi varhaiskasvatuksen palveluita tarjotaan Jäminkipohjan ja Visuveden ryhmäperhepäiväkodeissa, jotka toimivat kyläkoulujen yhteydessä. Palvelua tarjotaan monipuolisesti perheiden tarpeiden mukaan. Paikkakuntalaisille 1-5 vuotiaille lapsille (esikoulun alkuun asti) tarjotaan 20h/viikko maksutonta varhaiskasvatusta 1.8.2021 alkaen.</p> <p>Toiminta perustuu Ruoveden kunnan varhaiskasvatussuunnitelmaan, joka päivitetään alkuvuodesta 2022. Lisäksi jokaiselle lapselle laaditaan yhteistyössä huoltajien kanssa lapsen VASU, jonka toteutumista seurataan ja arvioidaan. Koko kunnan varhaiskasvatuksen yhteisenä teemana on metsäpedagogiikka, lukeminen, liikunta ja kulttuuri. Päiväkoti Metsäpolku toimii Vihreä lippu – ohjelman mukaan ja tätä ajatusta toteutetaan myös ryhmäperhepäiväkodeissa, Visuvedellä ja Jäminkipohjassa. Päiväkoti Metsäpolussa on oma metsäryhmä, joka suunnittelee jaideoi varhaiskasvatuksen metsäteemaista toimintaa. Huomioidaan vahvasti kestävä kehitys.</p> <p>Varhaiskasvatuksen hallinnossa toimii tällä hetkellä varhaiskasvatusjohtaja. Hallinnollisen työn lisääntymisen sekä sivistysosaston hallintohenkilöstön ikääntymisen vuoksi varhaiskasvatukseen esitetään sihteerin palkkaamista 1.1.2022 alkaen.</p> <p>Toimintaa kehitetään arvioinnin kautta. Kehittämisen lähtökohtana on tiivis monialainen yhteistyö kunnan eri toimijoiden kesken sekä perheiden kanssa. Tavoitteena on ennaltaehkäisevä, asiakaslähtöinen ja osallistava toiminta.</p> <p>Yhteistyötä tehdään:</p> <ul style="list-style-type: none"> - yksiköiden sisällä tiimityön kautta - eri varhaiskasvatusyksiköiden välillä toiminnan laadun ja tehokkuuden varmistamiseksi (esim. henkilöstön liikkuvuus sijaisuuksien järjestämisessä). 	<p>Kuntalaisille on tuotettu tarkoituksenmukaisia, laadukkaita varhaiskasvatuspalveluita Ruoveden keskustan päiväkotia Metsäpolussa sekä Jäminkipohjan ja Visuveden ryhmäperhepäiväkodeissa. Ryhmikset toimivat kyläkoulujen yhteydessä.</p> <p>Palvelut tarjotaan perheiden tarpeiden mukaan. Paikkakuntalaisille 1-5 vuotiaille lapsille, esikoulun alkuun asti tarjotaan maksutonta varhaiskasvatusta 20h/viikko. Tämä tuli voimaan 1.8. 2021 alkaen. Vuonna 2022 varhaiskasvatuspalvelun osittainen maksuttomuus vaikutti varhaiskasvatusmaksutuottoja alentavasti koko vuoden ajalta. Maksutuotot noin 20 000 €.</p> <p>Kunnan varhaiskasvatussuunnitelma päivitettiin keväällä 2022 ja se hyväksyttiin kesäkuun sivistyslautakunnassa. Suunnitelma astui voimaan 1.8.2022. Suunnitelmassa isoin muutos koskee lapsen tuen järjestämistä. Varhaiskasvatuksessa otettiin käyttöön kolmitasoinen tuki; yleinen, tehostettu ja erityinen tuki. Lapsen henkilökohtainen vasu tehdään huoltajien kanssa kuten ennenkin. Tuen tarve merkitään lapsen vasuun. Sen toteutumista seurataan ja arvioidaan.</p> <p>Koko kunnan varhaiskasvatuksen yhteisiä teemoja ovat metsäpedagogiikka, lukeminen, liikunta ja kulttuuri. Päiväkoti Metsäpolulle myönnettiin toukokuussa Vihreä Lippu-sertifikaatti. Päiväkoti Metsäpolku toimii Vihreä lippu-ohjelman mukaan ja tätä ajatusta toteutetaan myös Visuvedellä ja Jäminkipohjassa. Päiväkoti Metsäpolussa on oma metsäryhmä sekä aikuisista ja lapsista koostuva metsäraati. Näin saadaan osallistettua koko talon väki mukaan. Toiminnassa huomioidaan vahvasti kestävä kehitys.</p> <p>Kevätkausi 2022 on ollut varhaiskasvatuksessa poikkeuksellista aikaa. Koronan takia henkilöstöllä oli huomattavan paljon poissaoloja. Samaan aikaan tuli muuta epidemiaa ja liittojen (OAJ, JHL, TEHY, JYTY) ylityö- ja vuoronvaihtokiellot. Resurssipulaa oli ja sijaisia ei saanut mistään. Työntekijät joutuivat joustamaan. Varhaiskasvatus pystyttiin kuitenkin järjestämään normaalisti.</p> <p>Hallinnon varhaiskasvatuksen sihteerit ei päässyt aloittamaan kuin vasta syyskuussa, joten myös hallinnossa on ollut resurssipulaa. Tämä on toisaalta tuonut säästöä palkkakuluissa. Tuloja on saatu lisää hankkeiden avulla.</p> <p>Henkilökunnan tiimityö on keskeinen laadukasta varhaiskasvatusta järjestettäessä. Tässä korostuu tiimipalaverien säännöllinen pitäminen viikoittain. Päiväkodissa pidetään lisäksi säännölliset talon palaverit kerran viikossa ja talon iltoja tarpeen mukaan. Talon illoissa on aina jokin kasvatuksellinen teema. Kevätkaudella jouduimme perumaan palaverit henkilökunnan poissaolojen ja koronan vuoksi. Pidimme niitä kuitenkin aina kun mahdollista.</p>

<ul style="list-style-type: none"> - perheiden kanssa osallistamalla lapset ja aikuiset toiminnan suunnitteluun ja kehittämiseen mm. pitämällä VASU-keskusteluita ja yhteisiä tilaisuuksia sekä toteuttamalla kyselyitä. Saatua palautetta arvioidaan ja toimintaa kehitetään. - perheiden kanssa Lapset puheeksi – menetelmän avulla tarkoituksena varhainen puuttuminen ja perheiden tukeminen. Lapset puheeksi –keskustelu käydään 3-vuotiaiden lasten huoltajien kanssa. - sosiaalitoimen ja lastenneuvolan sekä kouluterveydenhoidon ja kasvatus- ja perheneuvolan kanssa. - kunnan eri sektoreiden kanssa esim. koulut, kirjasto, vanhuspalvelut, kulttuuri, vapaa-aika, liikuntatoimi. Osallistutaan kunnan Lasten ja nuorten kulttuuriryhmään. - Ylä-Pirkanmaan kuntien varhaiskasvatuksen järjestäjien kanssa tavoitteena uusien käytänteiden kehittäminen, vertaistuen saaminen <p>Varhaiskasvatuksen vaihtoehtona maksetaan lasten kotihoidontukea n. 30 ruovesiläiselle lapselle.</p> <p>Varhaiskasvatuksen kustannuskehitystä seurataan laskemalla yksikköhinnat (kustannukset/lapsi).</p> <p>Hyvinvointi:</p> <p>Mahdollistetaan henkilöstön osaamisen kehittyminen ja hyvinvointi täydennyskoulutusta tarjoamalla sekä keskinäistä yhteistyötä lisäämällä. Käydään vuosittain kehityskeskustelut henkilöstön ja esimiehen välillä. Henkilöstön työkyvyn ja hyvinvoinnin edistämiseksi on mahdollisuus maksuttomaan kuntosalin ja uima-altaan käyttöön (Honkala).</p>	<p>Syksyllä 2022 muodostimme varhaiskasvatuksen 'johtoryhmän', johon osallistuu päiväkodista henkilöitä, ryhmisten vastaavat, varhaiserityisopettaja, varhaiskasvatusjohtaja ja sivistysjohtaja tarvittaessa.</p> <p>Koronan vuoksi emme voineet pitää keväällä vanhempainiltoja, mutta ne aloitettiin syksyllä 2022. Kevätjuhlat toteutuivat toukokuussa, kun kokoontumiskielto poistui.</p> <p>Lapset puheeksi-menetelmä ei ole toteutunut toivotulla tavalla, mutta lasten VASU -keskustelut ovat toteutuneet hyvin.</p> <p>Pikkulasten konsultaatioryhmä on kokoontunut Teamsin välityksellä säännöllisesti. Tämä on koettu tärkeäksi yhteistyömuodoksi.</p> <p>Kevätkaudella päiväkodilla kokoontui LANU-ryhmä (lasten ja nuorten kulttuuriryhmä). Ideoimme 16.6. koko perheen tapahtuman 'Runebergin Satupuisto'. Ohjelmaa järjestettiin koko perheelle.</p> <p>Tapahtuma oli onnistunut.</p> <p>Päiväkodilla järjestimme myös kunnan liikuntayhdistysten kanssa palaverin yhteistyökuvioista.</p> <p>Varhaiskasvatusjohtaja on osallistunut Lape-ryhmään (Ruovesi-Virrat sote ja sivistys). Palaverit on pidetty säännöllisesti Teamsin välityksellä.</p> <p>Varhaiskasvatuksen vaihtoehtona maksetaan lasten kotihoidontukea n. 30 ruovesiläiselle lapselle.</p> <p>Kehityskeskustelut pidetään vuoden 2023 aikana. Henkilöstö on käyttänyt maksuttomia hyvinvointi-palveluita, uiminen ja kuntosali.</p>
---	---

Tulosyksikkö	PERUSOPETUS (0-9 luokat, yhtenäiskoulu, Pekkala, Visuvesi)
<p><i>Talousarvion tavoitteet ja tunnusluvut:</i></p> <p>Toiminnan ja tulosten parantaminen</p> <p>Tavoitteena on laadukkaiden perusopetuspalveluiden järjestäminen sekä niiden kehittäminen.</p> <ul style="list-style-type: none"> • opetuksen pedagoginen kehittäminen koulutuksen avulla sekä opetushenkilöstön 	<p>Kehitystyö jatkuu mm. hankkeiden ja tiimityön avulla.</p> <p>Koulutusta järjestetty mm. oppilaiden kohtaamiseen ja ratkaisukeskeiseen työotteeseen, keskittymiskyvyn parantamiseen, opetuksen eriyttämiseen, samanaikaisopetukseen, oppimisen</p>

keskinäistä yhteistyötä lisäämällä (tiimit)

- erityisopetuksen tarkoituksenmukainen järjestäminen, toteutumisen arviointi ja toiminnan kehittäminen
- arviointikäytäntöjen kehittäminen oppimiseen ja koulu yhteisöjen toimintaan liittyen

Toiminnan laadukasta ja kustannustehokasta järjestämistä suunnitellaan ja seurataan tarkasti sekä reagoidaan muutostarpeisiin. Varmistetaan, että opetusryhmät ovat pedagogisesti ja taloudellisesti kestäväällä pohjalla. Koulun yhdysluokat ryhmitellään luokkakokojen mukaan tarkoituksenmukaisesti niin kauan kuin erityisen pieniä luokkaryhmiä kouluilla on. Esiopetusjärjestelyt toteutetaan kyläkouluilla yhdessä 1–2-luokkien opetuksen kanssa. Järjestetään lasten aamu- ja iltapäivätoiminta tarkoituksenmukaisimmalla tavalla.

Tarkastellaan perusopetuksen opettajien virkoja sekä avustajien toimenkuvia oppilasmäärää vastaavaksi: lukumäärä ja rakenne. Varaudutaan mahdollisiin oppilasmäärien muutoksiin.

Hyvinvointi ja syrjäytymisen ehkäiseminen

Oppilaille luodaan turvallinen oppimisympäristö järjestämällä toimivat oppilashuoltopalvelut; tarjoamalla riittävät kuraattori-, psykologi- ja terveydenhoitopalvelut, tekemällä monialaista yhteistyötä sekä arvioimalla ja kehittämällä oppilashuoltosuunnitelmien mukaista toimintaa. Oppilaiden hyvinvointia mitataan erilaisin kyselyin (mm. kiusaamiskyselyt, hyvinvointiprofiili, terveystarkastukset).

Koulu yhteisön hyvinvointia tuetaan lisäämällä liikuntaa ja toiminnallisuutta monipuolisia opetusmenetelmiä, sekä koulun ulkopuolista opetusta hyödyntäen ja liikunnallista välituntitoimintaa kehittämällä (liikkuva koulu, kerhotoiminta)

Yhteisöllinen toimintakulttuuri on laadukkaan perusopetuksen, oppimisyhteisön hyvinvoinnin ja oppimismotivaation edellytys. Sitä rakennetaan toimivalla yhteistyöllä henkilöstön, oppilaiden ja huoltajien kanssa.

- Yhteistyö perustuu arvostavaan ja toisia kunnioittavaan vuorovaikutukseen. Vuorovaikutuksen lähtökohtana on positiivinen pedagogiikka sekä vahvuuksien ja mahdollisuuksien näkeminen oppimistilanteissa.
- Oppilaiden osallisuutta toimintakulttuurin kehittämisessä lisätään (oppilaskunta, kummitoiminta, tukioppilastoiminta, ryhmänohjaustunnit, yhteistyö ruoka- ja

tukeen.

Yhteistyötä lisätty mm. tiimityön avulla.

Toimintaa kehitetty, jotta se pystyisi nopeasti ja joustavasti vastaamaan erilaisin tuen tarpeisiin. Pienryhmätoiminnan järjestäminen sekä alaluokilla että yläluokilla yhtenäiskoulussa.

Arviointitapoja kehitetty monipuolisimmiksi.

Toiminnan laatua ja tehokkuutta seurataan säännöllisesti. Opetusryhmien kokoon vaikuttaa osittain oppilaiden tuen tarve. Yhdysluokkia tällä hetkellä vain kyläkouluilla. Hankkeiden ja korona-avustuksen turvin pystytty järjestämään koulutuksia ja palkkaamaan lisähenkilöstöä, jakamaan ryhmiä ja järjestämään tukiopetusta.

Iltapäivätoimintaa järjestetty yhtenäiskoululla ja Visuvedellä, yhtenäiskoulussa myös aamupäivätoimintaa.

Opetustuntimäärät, opettajien ja koulunkäynninohjaajien tarve lukuvuodelle 2022-2023 käsitelty sivistyslautakunnassa.

Opettajien virkoja täytetty koko opetustoimen henkilöstö ja oppilasmäärä huomioiden.

Oppilashuoltopalvelut toteutuneet riittävinä. Psykologipalvelua ostettu 3 pv/vko. Kuraattori kouluilla 4 pv/vko, terveydenhoitaja 5 pv/vko. Hyvinvointia mittaavia kyselyjä toteutettu.

Koulujen toiminta on monipuolista. Koulujen välituntialueiden parannukset vaikuttaneet positiivisesti liikkumiseen. Alaluokkien oppilaille on järjestetty välkäräkoulutus, jonka tarkoituksena on välituntitoiminnan edistäminen. Yläluokkien liikunnallisuuden edistämiseksi on haettu valtionavustusta, jolla voidaan hankkia oppilaille koulutusta ja liikuntavälineitä. Koulujen kerhotoiminta on vilkasta.

Yhteistyö on aktiivista ja rakentavaa. Yhteisöllisyyttä lisätty erilaisten toimintapäivien ja juhlien avulla.

Oppilaskunta-, tukioppilastoiminta ja kummitoiminta aktiivista. Ryhmänohjaustunteja pidetty.

<p>siivoushuollon kanssa).</p> <ul style="list-style-type: none"> Kodin ja koulun yhteistyötä kehitetään (esim. viestintä, tiedotus, keskustelut) ja vanhempaintoimikuntien toimintaa tuetaan. <p>Yhteistyötä kehitetään varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen välillä (esim. nivelkohdat, henkilöstön yhteistyö, iltapäivätoiminta). Yhteistyötä lisätään 3. sektorin toimijoiden kanssa (ikäihmiset, yhdistykset, yritykset).</p> <p><u>Toiminnan mittareita:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> opetustoiminnan laadun seuranta (mm. kyselyt, valtakunnalliset kokeet), lukuvuosisuunnitelmien toteutumisen arviointi perusopetuksen kustannuskehitystä seurataan laskemalla yksikköhinnat (kustannukset/oppilas) opetus- ja ohjaushenkilöstön osaamisen kehittäminen (kehityskeskustelut, täydennyskoulutus, sisäinen koulutus) työyhteisöjen työhyvinvoinnin ylläpito ja kehittäminen (työhyvinvointiprofiili). 	<p>Yhteistyö toteutunut hyvin ja sitä kehitetään edelleen mm. tiedottamisen osalta.</p> <p>Yhteistyötä lisätty varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen välillä erityisesti Visuvedellä ja Jämkipohjassa. Yhteistyötä ikäihmisten kanssa tehty mm. lukemisen edistämiseen liittyen.</p> <p>Kyselyt ja arvioinnit tehty lukuvuoden päätteeksi.</p> <p>Koulutusta järjestetty monipuolisesti.</p> <p>Henkilöstön hyvinvointiprofiili käytössä ja hyvinvointikoulutusta järjestetty.</p>
--	---

Tulosyksikkö	RUOVEDEN LUKIO
<p><i>Talousarvion tavoitteet ja tunnusluvut:</i></p> <p>Osaava työvoima ja syrjäytymisen ehkäisy</p> <p>Tavoitteena on säilyttää vetovoimainen lukiokoulutus Ruovedellä markkinointia ja toiminnan sisältöjä kehittämällä yhteistyössä Saskyn kanssa. Lukiossa on mahdollista opiskella ratsastusta sekä harjoitella tavoitteellisesti esim. jääkiekkoa, pesäpalloa ja elektronista urheilua. Painotuslinjana lukiossa on tarjolla myös eläinlääketieteellinen linja.</p> <p>Koulutuksen määrällisistä ja laadullisista tavoitteista sovitaan tarkemmin Saska koulutuskuntayhtymän ja Ruoveden kunnan välillä vuosittain. Oppivelvollisuuden laajentaminen lisää velvoitteita ja kustannuksia.</p> <p>Yhteistyöllä perusopetuksen ja Ruoveden opiston kanssa sekä alueellisella yhteistyöllä on mahdollista tarjota monipuolinen kurssitarjonta sekä mahdollistaa osaavan työvoiman saanti.</p>	<p>Lukion opiskelijamäärä on pysynyt hyvänä. Painotuslinjat houkuttelevat opiskelijoita ympäri Suomea. Erityisesti ratsastuslinja on suosittu.</p> <p>Neuvottelut kunnan ja Saskyn välillä käyty, joissa sovittu laadulliset ja määrälliset tavoitteet.</p> <p>Yhteistyötä lukion, perusopetuksen ja Ruoveden opiston kanssa lisätty. Alueellinen yhteistyö koulutuksenjärjestäjien kesken parantunut.</p>

Tulosyksikkö	MUUT OPPILAITOKSET
<p><i>Talousarvion tavoitteet ja tunnusluvut:</i></p> <p>Hyvinvointi ja syrjäytymisen ehkäisy</p> <p>Tavoitteena on taata lapsille ja nuorille mahdollisuus harrastaa ja opiskella musiikkia soittaen, laulaen ja tanssien. Merikanto-opisto tuottaa Ruovedellä taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän mukaiset palvelut musiikin ja tanssin taiteenaloilla. Lisäksi järjestetään varhaisiän musiikkikasvatusta eli muskariopetusta ja tanssin opetusta.</p>	<p>Merikanto-opiston järjestämä palvelu toteutunut hyvin.</p> <p>Tulosyksikköön on kirjattu myös muualla opiskelevien ruovesiläisten nuorten oppilashuollon kustannuksia.</p>

Tulosyksikkö	RUOVEDEN OPISTO
<p><i>Talousarvion tavoitteet ja tunnusluvut:</i></p> <p>Hyvinvointi ja sosiaalinen pääoma, osaava työvoima ja syrjäytymisen ehkäisy</p> <p>Ruoveden Opisto tarjoaa vapaan sivistystyön opetusta lapsille, nuorille ja aikuisille. Tavoitteena on edistää elinikäistä oppimista ja tarjota harrastusmahdollisuuksia kaikenikäisille. Palvelut ovat asiakaslähtöisiä, laadukkaita, taloudellisesti tuotettuja ja helposti saatavilla. Tarjonnassa on taideaineiden, käsityön ja musiikin kursseja, kieli- ja kirjallisuuskursseja, kotitalouden, liikunnan ja tietotekniikan kursseja sekä yhteiskunnallisia aineita ja yleisöluentoja eri aihealueet huomioiden.</p> <p>Kursseja järjestetään myös yhteistyössä perusopetuksen tai lukion kanssa. Lapsille ja nuorille tarjottavat kurssit toimivat matalan kynnyksen periaatteella ja ovat osallistujille hyvin edullisia tai maksuttomia.</p> <p>Kurssitarjontaa suunniteltaessa otetaan huomioon myös kuntalaisten toiveet ja pyritään näin vastaamaan paikallisiin sivistystarpeisiin, yhteiskunnallisiin muutoksiin sekä kulttuuriperintökasvatuksellisiin näkökulmiin. Yhteisöllisyys, yhdessä tekeminen on merkittävässä roolissa. Jatkossa pyritään lisäämään erityisesti lyhytkurssitarjontaa sekä nuoria kiinnostavia kursseja.</p>	<p>Palvelu toteutunut hyvin, saatu hyvää palautetta virkeästä ja uudistuneesta toiminnasta.</p> <p>Kevään 2022 toimintakausi käynnistyi koronatilanteesta johtuen pari viikkoa myöhemmin ja päättyi toukokuun lopulla. Kaikki suunnitellut kurssitunnit ehdittiin pitää toukokuun loppuun mennessä.</p> <p>Puupiirroksen ja metalligrafiikan maksuton kurssi yläkoululaisille ja lukiolaisille toteutettiin keväällä yhteistyössä Taideyhdistyksen kanssa. Lv:lle 2022-23 lukiolaisille tarjottiin mahdollisuutta valita maksuttomia kursseja, joista italian ja ranskan kielen kurssit kiinnostivat.</p> <p>Opetushallitus myönsi opintoseteliavustusta lv:lle 2022-23 2000€. Tuen avulla tiettyjen kohderyhmille suunnattujen kurssien maksuja voidaan alentaa.</p> <p>Kevään aikana tehtiin kysely kurssitoiveista kuntalaisille. Toiveita ja parannusehdotuksia saatiin useita. Näitä pyritään toteuttamaan resurssien puitteissa.</p> <p>Opinto-opas 2022-23 jaettiin Ruovedellä joka talouteen. Hellewi -kurssin hallintajärjestelmä uudistui ja verkkokauppa sai uuden näyttävän ilmeen.</p> <p>Hyvinvoinnin tukeminen näkyi kaikissa yleisöluentojen teemoissa. Yläkouluikäisiä ja lukiolaisia oli osallisina Teams:n välityksellä. Aivotutkija Katri Saarikiven vierailu toteutettiin yhteistyössä yhtenäiskoulun kanssa.</p> <p>Senioreille suunnatussa kurssitarjonnassa huomioitiin digitalisaatio, rauhallinen eteneminen sekä yhteisöllisyys yksinäisyyden ehkäisemiseksi.</p> <p>Sanataiteeseen, kirjoittamiseen ja teatteriin suuntautuvia kursseja lisättiin syyskaudella. Samoin alkoi suomen kielen opetus ukrainalaisille.</p>

	<p>Opiston töiden vuosinäyttely pidettiin Viljamakasiinissa 31.5.-4.6. ohjelmallisine avajaisineen.</p> <p>Kaikki opettajat ovat sitoutuneita ja omaksuneet vapaan sivistystyön tehtävän hyvin.</p> <p>Opetustunteja oli eniten liikunnassa/tanssissa 511 t, käden taidoissa 630 t, kuvataiteissa 100 t ja kielissä 174 t. Opetustunteja kaikkiaan 1900 tuntia.</p>
--	---

Tulosyksikkö	KIRJASTOPALVELUT
<p><i>Talousarvion tavoitteet ja tunnusluvut:</i></p> <p>Toiminnan ja tulosten parantaminen, osaava työvoima, hyvinvointi ja syrjäytymisen ehkäiseminen</p> <p>Toiminnallaan kirjasto edistää sivistyksellisiä perusoikeuksia, lukutaitoa ja elinikäistä oppimista sekä tarjoaa virkistystä ja tuottaa hyvinvointia kaikenikäisille. Kirjastopalvelut kuuluvat kunnan lakisääteisiin peruspalveluihin. Kirjastolain (1492/2016) mukaan kirjaston tehtävänä on tarjota pääsy aineistoihin, tietoon ja kulttuurisältöihin; ylläpitää monipuolista ja uudistuvaa kokoelmaa; edistää lukemista ja kirjallisuutta; tarjota tietopalvelua, ohjausta ja tukea tiedon hankintaan ja käyttöön sekä monipuoliseen lukutaitoon; tarjota tiloja oppimiseen, harrastamiseen, työskentelyyn ja kansalaistoimintaan; edistää yhteiskunnallista ja kulttuurista vuoropuhelua. Tehtävän hoitamiseksi kirjastolla tulee olla tarkoituksenmukaiset tilat, ajantasainen välineistö sekä riittävä ja osaava henkilöstö.</p> <p>Toiminnan painopisteitä ja tavoitteita:</p> <p>Palvelujen aktiivinen käyttö: tavoitteena valtakunnallinen keskiarvo; tunnuslukuina käynnit/asukas ja lainat/asukas.</p> <p>PIKI-yhteistyö; yhteistyössä erityisesti sähköisten palveluiden kehittäminen.</p> <p>Yhteistyön tiivistäminen Virtain kirjaston kanssa kirjastoautopalveluissa; yhteinen autovirkailija.</p> <p>Kokoelman uusiutuvuus: riittävät hankinnat ja poistot.</p> <p>Aineisto vanhenee aiempaa nopeammin; poistotavoite 8%.</p> <p>Kaikenikäisten lukemisen, lukutaitojen ja elinikäisen oppimisen tukeminen ja edistäminen eri tavoin.</p> <p>Yhteistyö eri toimijoiden kanssa; painopisteenä suunnitelmaan perustuva varhaiskasvatus- ja kouluyhteistyö. Kirjastoyhteistyön suunnitelman laatiminen varhaiskasvatukseen.</p> <p>Digituen edistäminen; mm yhteistyö ATK Seniorit Mukanetin kanssa.</p> <p>Osaava ja jaksava henkilöstö: koulutusten aktiivinen hyödyntäminen, kehityskeskustelut Saavutettavuuden ja tilojen monikäyttöisyyden kehittäminen.</p> <p>Omatoimikirjastopalvelun käyttöönotto esitetty investointisuunnitelmaan. Suunnittelun aloittaminen</p>	<p>Kirjasto tarjoaa monipuolisia palveluja, sisällöt, tilat, toiminnot, jotka ovat kaikkien käytettävissä. Kirjasto on helposti saavutettavissa.</p> <p>Perinteinen lainaustoiminta on edelleen tärkeä osa toimintaa, mutta kirjastotilan ja tapahtumien merkitys on yhä kasvanut.</p> <p>Korona-ajan jälkeen palauduttiin lähelle normaalitasoa tapahtumien ja tilojen käytön osalta. Monipuolisia tapahtumia, tilaisuuksia, näyttelyitä ja käyttäjäkoulutuksia oli yht. 65 ja osallistujia yht. 1467. Lisäksi ulkopuolisten järjestämiä tapahtumia oli kirjastossa 20.</p> <p>Pääkirjasto palveli koko vuoden normaalein aukioloajoin, aukiolopäiviä yht. 289. Kirjastoauto oli reitillä 44 päivänä.</p> <p>Kirjasto toimi aluevaalien ennakköäenestyspaikkana 12.-18.1.</p> <p>Asiointipiste (Kela ja TE-palvelut) siirtyi kirjastoon 1.12.</p> <p>Kirjastokäynnit: fyysiset käynnit pääkirjasto ja kirjastoauto yht. 25781, lisäksi verkkokäynnit.</p> <p>Kokonaislainaus pääkirjasto ja kirjastoauto yht. 55904 lainaa. Lisäksi e-aineistojen käyttökerrat 5560.</p> <p>PIKI-yhteistyö toteutui suunnitellusti. Vuoden suurista painopisteistä uusi verkkokirjasto lanseerattiin asiakkaille 1.2. ja vanha poistui käytöstä 30.4. Samalla verkkomaksaminen siirtyi Paytraililta Monetralle. Lehtien yhteishankinnan kilpailutus toteutettiin (Tuomi Logistiikka). Osallistuttiin myös kirja-aineiston yhteiskilpailutukseen (Sarastia Oy) ja siirryttiin hankintaportaalien käyttöön marraskuussa.</p> <p>Yhteinen kirjastovirkailijakuljettaja Virtain kanssa aloitti 3.1.; Ruoveden osuus toimesta 30%.</p> <p>Uutuushankinta eri aineistoja yht. 2092 + lehtivsk 71. E-aineisto-hankinnat (kirjoja, äänikirjoja, kuvataallenteita, lehtiä, musiikkia ym) Piki-yhteistyönä. Poistot/kokoelmat 6,3%.</p> <p>Edettiin suunnitelman mukaan: järjestettiin mm. kirjavinkkauksia, opastuksia ja lukudiplomin esittelyjä yhtenäiskoulun ja kyläkoulujen oppilaille, kolme lukupiiriä aikuisille. Kampanjoitiin Celian palveluista lukemisesteisille.</p> <p>Toimittiin suunnitelman mukaan. Laadittiin yhteistyösuunnitelma varhaiskasvatuksen kanssa (hyväksyttiin siv.ltk 15.6.).</p> <p>Digiopastuksissa yhteistyö Mukanetin kanssa; vertaisohjaajien</p>

yhteistyössä tilakeskuksen ja tietohallinnon kanssa; tavoitteena lisäpalvelun käyttöönotto vuonna 2023.

säännölliset digiopastukset kevät- ja syyskaudella. Ohjaajat kävivät myös Voimapesissä. Kehitettiin osaamista mm. osallistamalla aktiivisesti kehittämiskirjaston koulutuksiin. Aloitettiin omatoimikirjastopalvelun käyttöönoton suunnittelu teknisen osaston kanssa. Tehtiin investointiesitys vuoden 2023 talousarvioon. Aluehallintovirasto myönsi hankkeelle 12 000 euron valtionavustuksen.

Tulosyksikkö

LIIKUNTAPALVELUT

Talousarvion tavoitteet ja tunnusluvut:

Hyvinvointi ja syrjäytymisen ehkäisy

Liikuntapalveluiden tavoitteena on edistää kuntalaisten hyvinvointia ja terveyttä, fyysistä aktiivisuutta, liikuntaharrastusta sekä vahvistaa liikunnan kansalaistoiminnan elinvoimaisuutta paikallistasolla.

Kuntalaisten liikkumiselle luodaan edellytyksiä kehittämällä paikallista ja alueellista yhteistyötä. Terveyttä edistävälle liikunnalle luodaan edellytyksiä tukemalla kansalaistoimintaa, tarjoamalla liikuntapaikkoja ja järjestämällä liikuntaa ottaen huomioon myös kuntalaisten erityistarpeet.

Kunnassa luodaan ja kehitetään erilaisia matalan kynnyksen liikuntamahdollisuuksia, kuten mm. rakennettu lähiliikuntapuisto monine erilaisine suorituspaikkoineen luo mahdollisuuden uuden tyyppiselle omaehtoiselle liikkumiselle. Liikuntapuisto yhtenäiskoulun ja päiväkodin vieressä luo hyvät ja monipuoliset puitteet koulun- ja varhaiskasvatuksen liikuntakasvatukselle.

Kuntalaisten omaehtoista liikumista tuetaan ja kannustetaan eri teemoin ja tapahtumin.

Kunnan ja seuraväen sekä alueellisten toimijoiden yhteistyötä tuetaan liikuntapalveluiden järjestämisessä. Seura-avustukset jaetaan hyväksytyin perustein. Urheiluseurat tekevät arvokasta työtä kuntalaisten liikuttajina.

Aktivoinnin painopisteenä ovat työ- ja ikäihmisten terveysliikunnan lisääminen sekä liikkumattomien lasten ja nuorten saaminen liikuntaharrastusten pariin. Voimaa vanhuuteen mentorointikuntana koulutamme vertaisohjaajia ja kehitämme muiden toimijoiden kanssa yhdessä uudentyypisiä ikäihmisten ryhmäliikuntamuotoja.

Liikuntatoimi huolehtii Urheilukeskuksen ja siihen liittyvien liikuntapaikkojen kunnossapidosta ja kunnostuksesta. Pekkalan ja Visuveden kyläkoulujen yhteydessä ylläpidetään lähiliikuntapaikkaa.

Lähiliikuntapuiston suorituspaikat ja ulkokuntosali on ollut avoimena rajoitusten ajan.

Lasten ja nuorten Hopeasompa hiihtokilpailut ja yleisurheilun viikkokisat yhteistyössä Ruoveden Pirkat kanssa.

Aikuisten liikuntakerho ja ulkokuntosaliryhmä kerran viikossa.

Urheiluseurojen toiminta-avustukset haussa huhtikuun loppuun mennessä.

Seura-avustukset jaettiin toukokuussa sekä koulutus- ja kohdeavustukset joulukuussa.

Hiihto- ja luistelukausi kesti maaliskuun lopulle asti ja syyskausi mennyt vaihtelevissa olosuhteissa.

Allastoiminta käynnistyi rajoitusten jälkeen, jatkuen huhtikuun loppuun asti ja syyskausi käynnistyi syyskuussa. Keskimäärin allasta käytti 20 viikkoryhmää, lisäksi koululuokat, uimakoulu 3 ryhmää sekä yksittäisiä allasvuoroja.

Sisäliikunta ja jäähallitoiminta jatkuivat kevään ajan normaalisti tammikuun lopussa päättyneen rajoituksen jälkeen.

Liikuntapaikkojen hoitajan tehtävä avoimena keväällä, täytettiin syyskesän aikana määräaikaisena.

Lokakuun 2022 alusta hyvinvointikoordinaattori aloitti työskentelyn sivustystoimessa. Loppuvuodesta perustettiin poikkiallinen hyvinvointityöryhmä, jonka tehtävänä on huolehtia hyvinvointityön ja terveyden edistämisen toteutumisesta kunnassa. Vuodenvaihteessa hyvinvointialueeseen siirryttäessä hyvinvointityö jää kuntien tehtäväksi. Hyvinvointityöhön lisättyjen resurssien myötä

saadaan hyvinvointityöstä suunnitelmallisempaa.

Tulosyksikkö

NUORISOTYÖ

Talousarvion tavoitteet ja tunnusluvut:

Hyvinvointi ja syrjäytymisen ehkäisy

Nuorisotoimen tavoitteena on edistää nuorten aktiivista kansalaisuutta ja nuorten sosiaalista vahvistumista sekä tukea nuorten itsenäistymistä. Työtä tehdään nuorisolain hengessä, missä lähtökohtana on mm. yhteisöllisyys, yhteisvastuu, ihmisoikeuksien kunnioittaminen ja tasa-arvo, sekä nuorten kasvun tukeminen ja elinolojen parantaminen.

Työmuotojamme ovat järjestöjen tukeminen, toimintaryhmien ohjaaminen, kerho- ja leiritoiminta, retket, kulttuuri- ja nuorisotapahtumat sekä nuorisotila Vintin toiminta.

Nuorten kasvun tukemiseksi toimimme yhteistyössä vanhempien, koulujen, seurakunnan, järjestöjen sekä muiden nuorisotyötä tekevien kanssa.

Etsivä nuorisotyö:

Opetus- ja kulttuuriministeriö avustaa etsivän nuorisotyöntekijän palkkaamista aluehallintoviraston kautta jaettavilla avustuksilla. Etsivä nuorisotyö on erityisnuorisotyötä, jonka tavoitteena on olla läsnä nuorten keskuudessa ja tarjota mahdollisuus turvalliseen ja luottamukselliseen aikuiskontaktiin. Etsivä nuorisotyö etsii nuoren kanssa ratkaisuja nuoren pulmiin ja kysymyksiin ja auttaa nuorta saavuttamaan tarvitsemansa palvelut. Etsivä nuorisotyö on syrjäytymistä ehkäisevää toimintaa.

Etsivän työn ensisijaisena tehtävänä on auttaa alle 29-vuotiaita nuoria, jotka ovat koulutuksen tai työmarkkinoiden ulkopuolella, tai jotka tarvitsevat tukea saavuttaakseen tarvitsemansa palvelut. Etsivä nuorisotyö tarjoaa nuorelle varhaista tukea, jos nuori sitä itse haluaa. Etsivään nuorisotyöhön haetaan rahoitusta vuosittain, mutta toiminta ja rahoitus on luonteeltaan jatkuvaa.

Ruoveden etsivä nuorisotyö toimii myös Pirkanmaan alueen etsivän nuorisotyön koordinaattorina. Tehtävä on aluehallintoviraston nimeämä ja tehtävän suorittamiseen saa erillisen 100% rahoituksen aluehallintovirastosta.

Alkuvuoden osalta nuorisotila Vintin toiminta oli rajoitusten myötä suljettuna. Kevään aikana avoinna rajatulle kävijämäärälle. Syyskaudella Vintin avoin toiminta on tavoittanut hyvin nuoret. Keskimäärin illoissa 35-40 nuorta.

Nuorten ja lapsiperheiden hiihtolomamatka Lappiin peruuntui. Nuorisotoimi organisoiki kunnan kesätyöllistämisen. Järjestöjen toiminta-avustukset haettavana huhtikuun loppuun mennessä, jaettiin toukokuussa.

Koulujen päättäjätapahtuma järjestettiin pumptrack-radalla yhteistyössä nuorisotoimijoiden sekä Mukana -hankkeen kanssa. Kesäkuussa järjestettiin nuorten kesäkauden avajaiset laivarannassa.

Kesäleiritoiminta pystyttiin järjestämään suunnitellusti. Työleiri Tuuhosella päiväleirinä, Varhaisnuorten leiri Tuuhosella. Päiväleirit keskustassa x 2 vko, Jäminkipohja ja Visuvesi. Kesäleireille osallistujia yhteensä 115 lasta ja nuorta.

Retket Powerparkiin ja Korkeasaari/Linnanmäki yhteistyössä naapurikuntien kanssa.

Kymppisynttärät järjestettiin lokakuussa Aatoksessa seurakunnan kanssa yhteistyössä. Kutsun kymppisynttäreille sai koko 2012 syntyneiden ikäluokka.

Nuorisotoimi mukana koulujen ryhmäyttämisen ja liikuntapäivissä sekä muissa tapahtumissa. Yhteistyö tiivistynyt myös lukion kanssa.

Tuuhosen leirikeskuksesta 68 majoituspäivää kesäkuun loppuun mennessä, lisäksi päivävaraukset, kyläkokoonnutumiset ja Voimanpesä.

Etsivä nuorisotyö on toiminut normaalisti korona-ajan jälkeen. Kesän jälkeen nuorten määrässä on ollut kasvua ja koronan aiheuttama suma on purkautunut vasta 2022 syksyllä. Vuonna 2022 nuoria on ollut palvelussa 42 joista tavoitettu on 38 nuorta. Nuorten sähköisten yhteydenottojen määrä on lisääntynyt ja työtä tehdään paljon myös erilaisten sähköisten viestimien välityksellä.

Pirkanmaan etsivän nuorisotyön koordinoitiin saatiin toinen koordinaattori Tampereelle, joten työpaine koordinoinnin osalta helpottuu huomattavasti. Ruoveden etsivä nuorisotyö jatkaa Pirkanmaan toisena koordinaattorina.

Talousarvion tavoitteet

Hyvinvointi ja kulttuurin edistäminen, kulttuuriperintökasvatus

Kulttuuritoimen tavoitteena on edistää myönteistä kuntakuvaa, vaalia arvokkaita kulttuuriperinteitä ja luoda hyvinvointia tarjoamalla elämyksiä sekä osallistamalla että sitouttamalla ihmisiä aktiiviseen toimintaan. Kulttuuria on mm. taide, kirjallisuus, ihmisten kehonkieli, ajattelun tavat, elintavat, vakaumukset, perinteet.

Kulttuuritoimi järjestää tapahtumia ja yhteiskunnallisia tilaisuuksia. Se mahdollistaa myöntämillään avustuksilla myös paikallisia yhdistyksiä ja toimijoita toteuttamaan erilaisia kulttuurielämyksiä. Kulttuuritoimi toimii yhteistyössä taiteen eri alueilla ja eri ikäryhmät huomioiden.

Toimintaan kuuluu

- tiettyjen tapahtumien järjestäminen, myös yhteistyössä eri sidosryhmien kanssa (Noitakaräjät, itsenäisyysjuhla, Runeberg-tilaisuudet, Noitien yö, Veteraani- ja Kaatuneitten muistopäivän seremoniat, joulun avaukseen liittyvien tapahtumien suunnittelu yhteistyössä)
- Ruoveden kotiseutumuseon toiminnan suunnittelu ja kehittäminen
- Lasten ja nuorten kulttuurityöryhmän toiminta, Lasten Pirkkaset – yhteistyöverkostossa toimiminen
- alueellinen yhteistyö mm. kulttuurivastaavien kanssa
- Kulttuurikasvatussuunnitelman laatiminen 7-9 lk. yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa
- Viljamakasiinin taidenäyttelytoiminnan organisointi ja muun kesätoiminnan suunnittelu ja kehittäminen

Ruovesi mukana yhdessä Pirkanmaan kuntien kanssa kulttuurihyvinvointia edistävässä hankkeessa (Kuppi-hanke). Kukin kunta pilotoi omien resurssiensa mukaan hyvinvointia ja/tai kulttuuria edistävän ”reseptin” tms.

Koronan takia keväällä ei pystytty järjestämään kaikkia tapahtumia, mm. Runebergin päivän tilaisuus. Lasten Pirkkaset –tapahtumia helmikuussa vain verkossa.

Flamenco-konsertti huhtikuussa, Runot lauluiksi –konsertti marraskuussa.

Kulttuuriavustukset myönnettiin toukokuussa. Lisäksi tuettu muita yksittäisiä hankkeita.

Veteraanipäivän 27.4. sekä Kaatuneitten muistopäivän 15.5. sepeleenlaskujen järjestelyt yhteistyössä seurakunnan kanssa.

Kotiseutumuseo oli avoinna 29.6.-14.8. ke-su klo 11-17. Palkattiin yksi kesätyöntekijä.

Lasten ja nuorten kulttuurin työryhmän tapaaminen huhtikuussa ja lokakuussa. Runebergin Satupuisto –lastentapahtuman järjestäminen 16.6.

Yhteistyö seurakunnan ja Filmipyörän kanssa elokuvaviikonloppujen järjestelyiden osalta aloitettu. Tarjottu ilmaislippuja yläkoulu- ja lukioikäisille.

Yhteistyö Operaatio Pirkanmaan kanssa jatkuu.

Valokuvanäyttely Sointulassa 4.-23.6. Alessio Franconi - Tässä taisteltiin! 1914-1918, kulttuuritoimi oli mukana pystytyksessä ja näyttelyvalvojen palkkaamisessa.

Kohtaamisia Ruovedellä –näyttely Ritoniemen tuvassa avoinna 29.6.–31.7., yhden näyttelyvalvojan palkkaaminen.

Kulttuurikasvatussuunnitelman laatiminen aloitettu.

Kunnan omistamat maalaukset ja taide-esineet valokuvattu ja viety Artest.net –palveluun.

Viljamakasiinin kesän taidenäyttelyiden järjestelyt ja organisointi. Näyttelyitä 14.8. saakka. Kulttuuritoimi järjesti Elga Sesemannin ja Unto Liettyän juhlanäyttelyt avajaisineen.

Ritoniemen tuvassa järjestettiin runollinen musiikkihetki heinäkuussa.

	<p>Itsenäisyyspäivän juhlallisuudet Aatoksessa kahvitarjoiluineen.</p>
--	--

